

Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 97/2015 од 28.11.2015. године, а ступио је на снагу 6.12.2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се критеријуми вредновања и поступак категоризације заштићених подручја.

Члан 2.

Категоризација заштићеног подручја (у даљем тексту: категоризација) је вредновање и сврставање тог подручја у једну од три категорије утврђене законом којим се уређује заштита природе.

Члан 3.

Вредновање, односно утврђивање вредности и значаја заштићеног подручја врши се у односу на:

- 1) израженост главних природних обележја, појава и процеса од интереса за заштиту подручја;
- 2) функције и намене подручја.

Члан 4.

Критеријуми вредновања главних природних обележја су:

- 1) аутохтоност и аутентичност, односно изворност, посебност и оригиналност обележја у погледу порекла, настанка и распрострањености;
- 2) репрезентативност, односно израженост и истакнутост обележја у погледу величине, бројности, облика и изгледа, структуре, састава, старости и очуваности;
- 3) разноврсност биолошких, геолошко-географских и предеоних обележја у погледу заступљености и међусобног односа елемената живог света (гена, врста и екосистема), објеката и појава геонаслеђа и карактеристичних предела;
- 4) интегралност, односно целовитост, заокруженост и повезаност обележја у просторном и функционалном погледу;
- 5) естетичност, односно лепота, складност, привлачност, необичност, спектакуларност и динамика обележја.

Члан 5.

Критеријуми вредновања функције и намене подручја обухватају стварни и потенцијални допринос заштићеног подручја у:

- 1) научним истраживањима и развоју науке;
- 2) образовно-васпитним активностима, јачању квалитета просветног рада и ширењу свести о потреби заштите;
- 3) укупном очувању биолошке, геолошке и предеоне разноврсности и животне средине и пружању еколошких услуга;
- 4) очувању културно-историјских вредности и традиције (фолклора, светковина, етнопроизвода и др), подизању културног нивоа и демографској обнови;
- 5) стварању услова за рекреацију, одмор, спорт и уживање људи у слободној природи;
- 6) одрживом развоју туризма и пољопривреде, посебно екотуризма и органске пољопривреде и очувању и обнављању старих раса и сорти;
- 7) одрживом коришћењу природних ресурса, посебно обновљивих извора енергије.

Члан 6.

Заштићено подручје може се сврстати у I категорију - међународног, националног, односно изузетног значаја ако испуњава следеће критеријуме, и то:

- 1) има обележја изворности и аутентичности која га чине јединственим или изузетно ретким простором, природним објектом или појавом у Републици Србији, и/или
- 2) представља у целости или садржи јединствен, односно посебно истакнут пример природног наслеђа Републике Србије по биолошким, географско-геолошким и предеоним вредностима и изражености главних обележја тих вредности, као што су величина, бројност, облик и изглед, структура и састав, старост, очуваност и друго, и/или
- 3) на несумњив начин изражава изузетну разноврсност и међусобну условљеност и повезаност живог света, абиотичких фактора и чинилаца, обележја предела и утицаја људског живота и рада, и/или
- 4) обезбеђује делотворну просторну и функционалну целовитост у односу на стратешке циљеве заштите и

одрживог коришћења природе у Републици Србији, и/или

5) ствара изванредно упечатљиву слику лепог, занимљивог и узбудљивог у природи и омогућава њихову веома снажну перцепцију и доживљај, и/или

6) обухвата или представља део званично установљених међународно значајних подручја, и/или

7) омогућава функције и намене од интереса за Републику Србију, пре свега за научноистраживачки рад и образовне активности, очување културних добара од изузетног значаја и реализацију пројеката одрживог развоја од стратешког значаја.

У I категорију сврстава се подручје које се проглашава за:

1) строги резерват природе, споменик природе или станиште, ако испуњава најмање три критеријума из става 1. овог члана;

2) специјални резерват природе, парк природе или предео изузетних одлика, ако испуњава најмање четири критеријума из става 1. овог члана;

3) национални парк ако испуњава свих седам критеријума из става 1. овог члана.

Члан 7.

Заштићено подручје може се сврстати у II категорију - покрајинског/регионалног, односно великог значаја ако испуњава следеће критеријуме, и то:

1) има обележја изворности и аутентичности која га чине специфичним или ретким простором, природним објектом или појавом у аутономној покрајини или региону, и/или

2) представља веома значајан репрезент природног наслеђа Републике Србије, а јединствен или изузетно редак на територији аутономне покрајине или региона, по биолошким, географско-геолошким и предеоним вредностима и изражености главних обележја тих вредности, као што су величина, бројност, облик и изгледа, структура и састав, старост, очуваност и друго, и/или

3) одражава велику разноврсност и међусобну повезаност и целовитост животних заједница, популација дивљих биљака и животиња и природних чинилаца, као и посебну лепоту и обележја предела карактеристична за аутономну покрајину односно регион, и/или

4) обезбеђује делотворну просторну и функционалну целовитост у односу на основне дугорочне циљеве заштите и одрживог коришћења природе у аутономној покрајини односно региону, и/или

5) омогућава функције и намене од интереса за аутономну покрајину или регион, пре свега научне и образовне активности, очување културних добара од великог значаја и реализацију пројеката одрживог развоја од покрајинског, односно регионалног значаја.

У II категорију сврстава се подручје које не испуњава критеријуме и услове из члана 6. овог правилника, а проглашава се за:

1) строги резерват природе, споменик природе или станиште, ако испуњава најмање два критеријума из става 1. овог члана;

2) специјални резерват природе, парк природе или предео изузетних одлика, ако испуњава најмање три критеријума из става 1. овог члана.

Члан 8.

Заштићено подручје сврстава се у III категорију - локалног значаја, ако испуњава услове за проглашење заштите у складу са законом, има вредности од интереса за општину или град и не испуњава критеријуме и услове из чл. 6. и 7. овог правилника.

Члан 9.

Категоризација се врши у поступку израде стручне документације, односно студије заштите и доношења акта о проглашењу заштићеног подручја.

Стручна организација за заштиту природе спроводи вредновање и сачињава предлог категорије који чини саставни део студије заштите у складу са законом којим се уређује заштита природе.

Предлог категорије садржи оцену главних природних обележја и функција, односно намена подручја у односу на критеријуме из чл. 4. и 5. и образложење предложене категорије у односу на одредбе чл. 6, 7. и 8. овог правилника.

Категорија заштићеног подручја утврђује се актом о проглашењу.

Члан 10.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о критеријумима вредновања и поступку категоризације заштићених подручја ("Службени гласник РС", број 103/13).

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Број 110-00-00219/2015-17

У Београду, 10. новембра 2015. године

Министар,
проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.